

UMĚNÍ MEDIÁLNÍ EKOLOGIE

JARO 2013

SYLABUS

Přednášející: Mgr. Lenka Dolanová, Ph.D.

Kontakt: email

Tématem přednášek je vztah tzv. umění nových médií a ekologického myšlení. Budeme se věnovat ekologii v rozšířeném smyslu podle Félix Guattariho. Guattari v textu Tři ekologie, (1989) navrhuje rozšířit pojem ekologie z environmentální oblasti do oblastí sociální a politické. Nabízí vskutku estetická praxe, ve spojení s vědou a technologií, účinné odpovědi na otázky týkající se životního prostředí?

Na jaké historické příklady mohou na přírodní procesy zaměření tvůrci navazovat, a jakými tématy se zabývají a jaké postupy využívají ekologicky zaměřeni umělci dnes?

Budeme se soustředit na umělecké formy, jejichž součástí je dialog, na díla, směřující od estetické k sociální funkci, na problematiku sociálně angažovaného umění s environmentálním zaměřením a možné způsoby jeho hodnocení. Budeme se věnovat také proměňujícímu se vztahu ekologického umění a technologie, genetickému umění, ekologickému uměleckému aktivismu. A snažit se odpovědět na otázku, zdali v posledních letech či desetiletích probíhá environmentální obrat v umění, jak jej lze charakterizovat, a jaký může být jeho význam v širším společenském kontextu.

POŽADAVKY

účast na přednáškách min. 60 % (= 4 x ze 7)

závěrečný test (2 vybrané otázky reflektující probraná témata) - v rámci poslední hodiny

závěrečná esej zpracovávající zvolené téma (6-8 normostran)

DOPORUČENÁ LITERATURA

(zeleně označené - případně i ostatní - budou přístupné naskenované, a jejich četba je doporučena ještě o něco víc)

TÉMATA

1) Tři ekologie

Seznámení s předmětem. Co jsou tři ekologie? Spojení ekologie, umění a nových médií. Co je ekologie mediálního umění? Prolínající se historie ekologií a umění. A co je ekologické umění - nástin možné historie/možných historií.

KE ČTENÍ:

- Matthew Fuller, Media Ecologies. Materialist Energies in Art and Technoculture - kapitola Introduction: Media Ecologies (s. 1-12)

- Félix Guattari, The Three Ecologies (s. 19-45)

- Marga J. Bijvoet: Greening of Art (online) (předmluva a části 1-3, ale i další)

- Murray Bookchin: The Ecology of Freedom: The Emergence and Dissolution of Hierarchy (úryvek)

- Rachel Carson - Silent Spring (úryvek)

2) Místo jako základ

Vývoj umění ve vztahu ke krajině od 19. století. Nové prostory ekologického umění. Land-art a zemní umění 60. a 70. let ve vztahu k současnému umění (příklady: Z. Ságlová, sympóziu na chmelnici v Mutějovicích; Hugo Demartini, R. Smithson, Hans Haacke, Agnes Dennes...). Nová místa umění mimo tradiční prostor galerie.

KE ČTENÍ:

- Robert Smithson: The Collected Writings - kapitoly A Sedimentation of the Mind: Earth

Projects, 1968 (s. 100-113), The Spiral Jetty, 1970 (s. 143-153) , *What is A Museum? (1967) (s. 43 - 51) a A Tour of the Monuments of Passaic, New Jersey (1967) (s. 68 - 74)*

- Robert Smithson, *Dialectic of Site and Nonsite*, 1972 (In: *Situation*, s. 36)

- Agnes Denes, *Art for the Third Millenium - Creating a New World View*. Online at: M.J. Bijvoet (ed.), *Reflections on Art, Science, and Technology*. Jako pdf ke stažení na: <http://www.stichting-mai.de/hwg/inhalt.html>.

- Karel Srp, "toto není happening, ale..." Akce, tělo, české umění šedesátých let (s. 28-53)

- Jana Ševčíková - Jiří Ševčík, Zrození města z krajiny aneb simulovaný ráj. Příspěvek k problematice ve vztahu přírody a výtvarné kultury v 19. století (In: *Člověk a příroda v novodobé české kultuře*)

- Pavlína Morganová, *Akční umění*, 2010

- Martha Rosler, *Immigrating*, 1975 (In: *Situation*, s. 152-153)

- Arjun Appadurai, *The Production of Locality*, 1996 (In: *Situation*, s. 171-174)

- různé texty z: <http://www.artsandecology.org.uk/>

- Gordon Matta-Clark, *Statement*, 1976 (In: *Situation*, s. 33)

- Craig Owens, *Earthwords*, 1992 (In: *Situation*, s. 37)

- Michel Foucault, *Other Spaces*, 1967 (In: *Situation*, s. 53 - 54)

- Hal Foster, *The Artist as Ethnographer*, 1996 (In: *Situation*, s. 74 - 77)

3) Technologie ekologie

Studenti oznámí písemně své téma své závěrečné práce.

Process art, konceptuální umění, systémové myšlení vs. ekologie

KE ČTENÍ:

- Owen F. Smith, *Fluxus Praxis: An Exploration of Connections, Creativity, and Community (In: At a Distance, s. 116-138)*

- Jack Burnham, *Systems Esthetics*, 1968 (*Artforum*, Sept., 1968) - v překladu Systémová estetika

- Jack Burnham, *Notes on art and information processing* (pův. Selected quotes from: *Software*, The Jewish Museum, New York, 1970, s. 10-14). Online, at: M.J. Bijvoet (ed.), *Reflections on Art, Science, and Technology*, pdf ke stažení na <http://www.stichting-mai.de/hwg/inhalt.html>.

4) Sociální skulptura a dialogické umění

Joseph Beuys a současné podoby „sociální skulptury“. Umění je dialog? Podoby dialogického umění: umění pro změnu. Public art: idea veřejného umění, situace.

KE ČTENÍ:

- Grant H. Kester, *Conversation Pieces. Community + Communication in Modern Art*. University of Callifornia Press, 2004. Kapitola Introduction, s. 1-16.

- Peter Weibel, *Context Art: Towards Social Construction of Art*, 1994 (In: *Situation*, s. 46-52) Miwon Kwon, *One Place After Another: Site-Specific Art and Locational Identity*, 2002

- Lars Kwakkenbos, *The Laboratory of Insurrectionary Imagination: Art, Activism and Permaculture - An Interview with Isa Fremeaux and John Jordan*. In: *Art and Activism in the age of Globalization* (s. 299-307)

- Hannah Arendt, *The Public Realm*, 1958 (In: *Situation*, s. 108 - 109)

- Guy Debord, *Preliminary Problems in Constructing a Situation*, 1958 (In: *Situation*, s. 110 - 111)

- Krzysztof Wodiczko, *Strategies of Public Address: Which Media: Which Publics?*, 1987 (In: *Situation*, s. 124 - 127)

- Phillippe Dutartre, *Rozhovory s Beuysem*. Votobia, 1999

5) Biologie a umění

Bio-art a podobné formy. Biotechnologie, transgenetické umění. Zvířata, rostliny, tělo, přírodní procesy jako materiál umění.

KE ČTENÍ:

- Stephen Wilson, *Information Arts: Intersections of Art, Science, and Technology*. MIT Press / Leonardo Books, 2002 (kapitola 2.4. Ecological Art, s. 128-147)

- Stephen Wilson, *Information Arts: Intersections of Art, Science, and Technology*, MIT Press / Leonardo Books, 2002 (kapitola 3.3 Materials and Natural Phenomena: Nonlinear Dynamic Systems, Water, Weather, Solar Energy, Geology, and Mechanical Motion, s. 234..)

- George Gessert, *Green Light. Towards an Art of Evolution*. Kapitola 1 Divine Plants and Magical Animals (s. 1-10)

- Beatriz da Costa, *Reaching the Limit. When Art Becomes Science*. In: *Tactical Biopolitics*, s. 365-385

- Claire Pentecost, *Outfitting the Laboratory of the Symbolic. Toward a Critical Inventory of Bioart*. In: *Tactical Biopolitics* (s. 107-123)

6) Aktivismus v síti

Síť jako sociální prostředí - od počátů síťového umění k dnešku, internetový aktivismus.

KE ČTENÍ:

- David Garcia a Geert Lovink - *The ABC of Tactical Media*, 1996 (přeložil Dan Hrabina, nepublik.)

- *Critical Art Ensemble - Nomadic Power and Cultural Resistance*, 1994 (přel. Dan Hrabina, nepublik.)

- John Perry Barlow - *A Declaration of the Independence of Cyberspace*, 1996 (přel. Dan Hrabina, nepubl.)

- Joanna Drucker, *Interactive, Algorithmic, Networked: Aesthetics of New Media Art* (In: *At a Distance*, s. 35 - 59)

- Annamarie Chandler, *Animating the Social: Mobile Image/Kit Galloway and Sherrie Rabinowitz* (In: *At a Distance*, s. 152 - 174)

- Eduardo Kac, *Dialogical Telepresence Art and Net Ecology*. Online: <http://www.ekac.org/dialtelep.html>

7) Soundscapes: ekologie zvuku

Závěrečný test

Co je to akustická ekologie, koncept Soundscape, akustický aktivismus.

KE ČTENÍ:

- R. Murray Schafer, *Za akustický design*. In: Jozef Cseres, Michal Murin (eds.), *Od analogového k digitálnemu* (s. 27-43)

- R. Murray Schafer, *The Soundscape*. Kapitola Music, the Soundscape and Changing Perceptions (s. 103-119)

- Tomáš Řiháček, *Zvukové prostředí města a jeho vliv na prožívání* (zejm. kapitoly 3. Sluchová percepce v kontextu prostředí, těla a jednání, s. 28-46 a 5. Tradice sonosféry, s. 79-96)

SEZNAM DOPORUČENÉ LITERATURY:

- Matthew Fuller, *Media Ecologies. Materialist Energies in Art and Technoculture*. The MIT Press, Cambridge, London, 2005.
- Robert Smithson: *The Collected Writings* (ed. Jack Flam). University of California Press, Berkeley, Los Angeles, London, 1996.
- Félix Guattari, *The Three Ecologies*. Continuum, New York, 2008.
- Marga J. Bijvoet, *Greening of Art* (online na. http://www.stichting-mai.de/hwg/amb/goa/greening_of_art_01.htm)
- Marga J. Bijvoet - *Between Science and Nature* (pův. In: *Natural Reality, Artistic Positions between Nature and Culture*, Ludwig Forum für Internationale Kunst, Aachen 1999, s.76-85 Slightly revised version.) (online In: M. J. Bijvoet (ed.), *Reflections on Art, Science, and Technologie*, jako pdf ke stažení na <http://www.stichting-mai.de/hwg/inhalt.html>)
- Jack Burnham - *Notes on art and information processing* (pův. Selected quotes from: *Software*, The Jewish Museum, New York, 1970, s. 10-14) (online In: M. J. Bijvoet (ed.), *Reflections on Art, Science, and Technologie*, jako pdf ke stažení na <http://www.stichting-mai.de/hwg/inhalt.html>)
- Jack Burnham, *The Aesthetics of Intelligent Systems*, 1968 (*Artforum*, Sept., 1968)
- David Garcia a Geert Lovink - *The ABC of Tactical Media*, 1996 (přeložil Dan Hrabina, nepublik.)
- *Critical Art Ensemble - Nomadic Power and Cultural Resistance*, 1994 (přel. Dan Hrabina, nepublik.)
- John Perry Barlow - *A Declaration of the Independence of Cyberspace*, 1996 (přel. Dan Hrabina, nepubl.)
- Agnes Denes - *Art for the Third Millenium - Creating a New World View* (online In: M. J. Bijvoet (ed.), *Reflections on Art, Science, and Technologie*, jako pdf ke stažení na <http://www.stichting-mai.de/hwg/inhalt.html>)
- R. Murray Schaffer - *The Soundscape. Our Sonic Environment and the Tuning of the World*. Destiny Books, 1994.
- Jozef Cseres, Michal Murin (eds.), *Od analógového k digitálnemu. Nové pohľady na nové umenia v audiovizuálnom veku. Fakulta výtvarných umení, Akadémia umení, Banská Bystrica*, 2010.
- Tomáš Řiháček, *Zvukové prostředí města a jeho vliv na prožívání*. Masarykova univerzita. Mezinárodní politologický ústav. Brno, 2009.
- Stephen Wilson, *Information Arts: Intersections of Art, Science, and Technology*, MIT Press / Leonardo Books, 2002
- Beatriz da Costa a Kavita Philip (eds.), *Tactical Biopolitics. Art, Activism, and Technoscience*. The MIT Press, 2008.
- Claire Doherty (ed.), *Situation. Documents of Contemporary Art*. Whitechapel Gallery a The MIT Press, 2009.
- *Člověk a příroda v novodobé české kultuře*. NG v Praze, 1986.
- Pavlína Morganová, *Akční umění*. Nakladatelství J. Vacl, 2010 (2. doplněné vydání).
- Jiří Zemánek, *Divočina - příroda, duše, jazyk*. KANT, 2004.
- Grant H. Kester, *Conversation Pieces. Community + Communication in Modern Art*. University of California Press, 2004.
- Annamarie Chandler a Norie Neumark (eds.), *At a Distance. Precursors to Art and Activism on the Internet*. The MIT Press, 2006.
- George Gessert, *Green Light. Towards an Art of Evolution*, The MIT Press, 2010.
- Lieven De Cauter, Ruben De Roo & Karel Vanhaesebrouck (eds.), *Art and Activism in the Age of Globalization*. NAI Publishers, Rotterdam, 2011.
- Murray Bookchin, *The Ecology of Freedom: The Emergence and Dissolution of Hierarchy*. AK Press, 2005.
- Rachel Carson, *Silent Spring*. Houghton Mifflin Company, 2002.
- Miwon Kwon, *One Place After Another: Site-Specific Art and Locational Identity* (MIT Press, 2002)